

به نام خداوند بخشنده مهربان

تفريح القلوب

ترجمه فارسی رساله ادویه قلبیه ابن سینا

ترجمه:

حکیم احمد الله خان

سرشناسه	ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰ - ۴۲۸ ق.
عنوان قرارداد	ادویه قلبیه، فارسی
عنوان و نام پدیدآور	تفريح القلوب: ترجمه فارسی رساله ادویه قلبیه/ نویسنده ابن سینا؛ ترجمه احمدعلی خان دهلوی
مشخصات نشر	تهران: چوگان، ۱۳۹۳
مشخصات ظاهری	۹۰ص، ۲۱.۵×۱۴.۵ سانتیمتر
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۷۴۶۳-۱۷-۸
وضعیت فهرست نویسی	فیا
موضوع	بزرگی سستی --- مبتدی قدیمی : قرن ۱۴
موضوع	بزرگی اسلامی --- مبتدی قدیمی : قرن ۱۴
شماره الزامه	دهلوی، احمدالله خان، مترجم
رده بندی کنگره	۱۳۹۳ ۶۱۴۱ ۱۱۸۳۸
رده بندی دهلی	۶۱۰
شماره کتابشناسی ملی	۳۷۷۸۹۱۷

تفريح القلوب

(ترجمه فارسی رساله ادویه قلبیه ابن سینا)

نویسنده: شیخ الرئیس حسین بن عبدالله ابن سینا

مترجم: حکیم احمدالله خان

ناشر: چوگان

نوبت چاپ: اول/ ۱۳۹۳

شمارگان: ۱۰۰ جلد

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۴۶۳-۱۷-۸

بها: ۶۵۰۰۰ ریال

تلفن: ۰۹۱۲۳۵۹۱۴۴۳-۶۶۴۶۴۷۷

نشانی: تهران، خیابان انقلاب، خیابان ۱۶ آذر، کوچه پارسی پلاک ۶

فهرست

۵.....	تقریح القلوب یا ترجمه فارسی رساله ادویه قلبیه
۷.....	مقدمه
۹.....	[فصل اول]
۱۲.....	[فصل دوم]
۱۳.....	[فصل سوم]
۱۴.....	[فصل چهارم]
۱۷.....	[فصل پنجم]
۲۰.....	[فصل ششم]
۲۳.....	[فصل هفتم]
۲۴.....	[فصل هشتم]
۲۶.....	[فصل نهم]
۲۸.....	[فصل دهم]
۳۰.....	[فصل یازدهم]
۳۵.....	[فصل دوازدهم]
۴۴.....	[فصل سیزدهم]
۴۸.....	[فصل چهاردهم]
۶۸.....	[فصل پانزدهم]
۷۳.....	[فصل شانزدهم]
۷۸.....	[فصل هفدهم]
۸۳.....	نمایه ها
۸۵.....	نمایه اصطلاحات طبی و بیماری ها
۸۷.....	نمایه اعضا و تشریح
۸۸.....	نمایه مفردات

بسمه تعالی

تفریح القلوب یا ترجمه فارسی رساله ادویه قلبیه

یکی از آثار ججم و گران قدر پزشکی و فیلسوف نامدار ایران اسلامی، ابوعلی حسین بن سینا، رساله‌ای است با نام ادویه قلبیه، که نسخ متعددی از آن به صورتی خطی و مواردی همی چاپ سنگی در کتابخانه‌های ایران و کشورهای دیگر قابل دستیابی است.

دانشمند گرانمایه آقای حکیم سید ظل الرحمن استاد علم الادویه در دانشکده پزشکی اجمل خان دانشگاه اسلامی علیگر هند که تحقیق گسترده‌ای در مورد نسخه‌های موجود از رساله مورد اشاره و ترجمه‌های آن به زبانی‌های مختلف انجام داده است ترجمه حاضر را که اثر حکیم احمد الله خان دهلوی است مقابله، تصحیح و منتشر نموده است و شرحی عالمانه به زبان اردو بر آن نگاشته است. از حکیم احمد الله خان مترجم این اثر ماندگار آثاری متعدد پزشکی به زبان‌های فارسی و عربی به جای مانده است که مهم‌ترین آن‌ها عبارتند از:

۱- تحقیق النبض به زبانی فارسی که به سال ۱۲۰۵ هجری قمری به صورتی یک رساله مختصر تألیف شده است.

۲- تحقیق البحران به زبانی فارسی به نام امیر الهند والاجاه نواب محمد علی خان

۳- سلم الدرجات رساله‌ای به زبانی فارسی در خصوص تعیین مقدار خوراک داروهای مرکب

۴- شفاء المجذور در پنج فصل - نکته بسیار جالب در این رساله چگونگی انجام واکسیناسیون در زمان‌های گذشته است چنان که وی در بخشی از کتاب می‌نویسد:

«فاضل گیلانی در شرح قانون فرموده که اهل اساتیق را برای جدری (یعنی آبله) می‌معالجات مجربه است که قبول و انکار او از صیغه ارباب عقول سلمه نباشد مثل آن که چون جدری به صبی یا صبیبه ظاهر شود و پر از مائیه گردد، دانه‌ای از دانه‌های او را می‌شکافند و مائیه او را بر باطن ساعدی طفل صحیح دیگر که جدری به او بروزی

نکرده قریب رسنی از دستی راست می مانند و در آن جا چند سوزن می زنند تا آن مائیه به رطوبات باطن جلدی او مختلف شود پس بعد ساعات قلیله بر وحمی ظاهر می گردد و از جدری عدد قلیلی در آن موضع و بر سایر بدن بروز می کند و بی غایله صحتی می یابد».

چنان که ملاحظه می شود روش مایه کوبی آبله‌ی به این شیوه منتها از ترشحات بشورانی آبله انسانی سال ها قبل از ادوارد جنر معمول بوده و فاضل گیلانی آن را ذکر کرده است.

۵- قراپادین احمدی- به فارسی

۶- نسخه جات مجرب

۷- تفریح القلوب (کتاب حاضر)

امید می رود با دستیابی به آثاری ارزشمند این پزشک فارسی نویس، در آینده به یاری پروردگار به نشر برخی از آثار وی توسط موسسه مطالعات پزشکی طب اسلامی و مکمل توفیق یابیم.